الرشاد

سنه ۱۳۳۰ ◆◆ ۱۰

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم دینی ، علمی، ادبی، سیاسی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب ومدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

عدد ۱۲ — ۱۹٤ ٦ جمادی‌الاخر ۱۳۳۰ پنجشنبه ۱۰ مایس ۱۳۲۸ جلد ۱ — ۸

تفسیر شریف

بسم الله الرحمن الرحیم

ولا تقولوا لمن یقتل فی سبیل الله اموات بل احیاء ولکن لا تشعرون .

ترجمه‌سی

« الله یولنده اولدیریلنلر ایچون أولو دیمیکز ؛ بالعکس اونلر دیریدر ، لکن سز فرقنده دکلسکز . »

* * *

بو آیت کریمه سورهٔ بقره‌یه منسوبدر . آل عمران سوره‌سنه عائد بر آیت جلیله‌ده ایسه (بل احیاء عندربهم یرزقون) بویورلمشدرکه « بالعکس اونلر دیریدر ، نزد الٰهیده مرزوق اولیورلر . »دیمکدر .

روحك بدندن آیرلدقدن صوکره پایدار اوله‌جغی ارباب ایمانه کوره محقق ایسه‌ده ، ارواح شهدا ایچون دها یوکسك ، دها ممتاز برحیات اولمق طبیعیدر . شهدایه مودوع اولان بوحیاتك ، بورزقك نصل برحیات ، نصل بررزق اولمسی لازم کله‌جکی حقنده‌کی سوزلر متعددر . شیخ محمد عبده‌یه کوره بوحیات برحیات غیبیه‌درکه ارواح شهدا اوکا مظهریتله باشقه روحلردن سچیله‌جك ؛ اوحیات ایله مرزوق ، اوحیات ایله متنعم اوله‌جق . انجق ، نه اوحیاتك حقیقتی ، نه‌ده اورزقك ماهیتی بیلنه‌میه‌جکی ایچون ، بحث ایدیله‌مز . بونلر عالم غیبه عائد اواسرار الٰهیه‌دندرکه وجودینه ایمان اولنور ، آلت طرفی الله ذوالجلاله براقیلیر .

حقیقت ، حق یولنده، الله یولنده فدای جان ایدنلر البته ارواح زکیه‌یه موعود اولان حیات طیبه‌یه یوز بیك کره لایقدرلر . دنیا آخرتك بر تارلاسی دکلمی ؟ بوراده نه اکیلیرسه اوته‌ده ، او بیچیلمیه‌جکمی ؟ او حالده ، فی‌سبیل‌الله أولنلرك ؛ یعنی بو طوپراغه حیاتنی اکوب قانیله صولایانلرك فردای جزاده بیچه‌جکلری محصول برحیات نورانور سرمدیدن باشقه نه اوله بیلیر ؟

بیغین‌بیغین افراد بشر حیاتی کندیلرنجه برغایه بیله‌رك اونی‌الدن براقامق ایچون ، چوق زمانلر ، انسانیتك آلتنی قارارته‌جق قدر رذیل معیشتلره قاتلانیر طورورکن ؛ نه موطلو اویوکسك فطرتلره ، او پاك خلقتلره‌که: پك معزز، پك مقدس برغایه اوغورنده حیاتلرینی ناچیز بر واسطه کبی فدا ایدیوررلر !

صره‌سی کلنجه حیاتی استخفاف ایده‌مینلر ، شهدایه موعود اولان صفای جاودانی‌یی بولمق شویله طورسون ، یاشادقلری مدتجه قابل دکل سعادت یوزی کوره‌مزلر . ثروتلر ، سامانلر ، رفاهیتلر انسان ایچون حقیقی برمسعودیت تأمین ایده‌میور . برفرد یاخود بر جماعت ایچون یاشامق ، نصل اولورسه اولسون یاشامق اشتیاقی یکانه امل صره‌سنه کچرسه ؛ سفیل ، رذیل ، ناموسسز برحیات شائلی بر اولومه ترجیح ایدیلیرسه ؛ اوفردك ، یاخود او جماعتك قیامته قدر ناصیهٔ‌خذلانی اسارت، ذلت دامغاسندن قورتوله‌ماز . « ضربت علیهم الذلة والمسکنة » حقیقتی نه مدهش برعبرتدر !

اسکی شان و شوکتندن جدا دوشه‌لی سجایای کریمه‌سنك بر چوغنی غائب ایدن ؛ خایر ! یاکلش سویلیورم ، او سجایای کریمه‌یه وداع ایده‌لی شوکت قدیمه‌سندن جدا دوشه‌ن عالم اسلامده حالا بو سجیه‌یی ، بو حیاتی هیچه صایمق ، الله یولنده فدا ایدیویرمك

سجيه‌سنى دين مبينك برامانت كبراسى كبى سينه‌سنده طاشييان جماعتلر مكر اكسيل دكل ايمش . اللهه يوز بيك كره حمدلر ، ثنالر اولسون كه مسلمانلرك يوركنده‌كى روح شهامت هنوز أولمه‌مش . بز بو روحى أولدورمه‌مك ايچون نه لازمسه دريغ ايتمه‌مليز . زيرا دنيامز بوروح ايله ؛ آخرتمز ايسه دنيامز ايله قائمدر . حتى دنيا آخرتدن اولدر .

ايشته زرهليرى ايله دكيزدن كله‌لر ؛ طيياره‌لريله بولوطلردن آتشلرياغديران ؛ مستحكم مواقع آرقه‌سندن كيجه كوندوز قورشونلر پوسكورن يوز بيكلرجه دشمنه قارشى يالين قيليچ ، يالين سينه ايله چيقان شانلى مجاهدلريمز ميدانده طورويور . بز بونلرايچون موفقيت ، سائر جماعات اسلاميه ايچون ده حالدن عبرت تمنى ايدرز . اللهم انصر من نصرالدين واخذل من خذل المسلمين .

محمد عاكف

◆◆◆

فقه وفتاوى

فقه وعبادات اسلاميه تاريخندن :

حج

٩

حجك تاريخ افتراضى حقنده اقوال مختلفه واردر . بعضلرى قبل الهجرة فرض ايدلمش اولديغنى روايت ايدييورلر . فقط بوروايت اثار مشهوره‌يه ، بعد الهجرة فرضيتى حقنده‌كى قناعت جمهوره مخالف اولديغندن شذوذ قبيلندن معدوددر ؛ بناءً عليه شايان اعتماد اوله‌ماز . امام قرطبى بعدالهجره بشنجى سنه‌ده فرض ايدلمش اولديغنه ذاهب اوليور . امام واقدى و بعض اصحاب حديثك روايتنه كوره هجرتك بشنجى سنه‌سى بنى‌سعد طرفندن نزد رسالته هيئت مرخصه‌نك رئيسى اوله‌رق كلن ضمام بن ثعلبه‌نك حضور نبويده : « الله امرك امرك ان تحج؟ » ديمسنك « — اللهم نعم... » ديه تصديق نبوى‌يه اقتران ايتمش اولمسى حجك بشنجى سنه‌سى فرض ايدلمش اولديغنه قائل اولانلرجه دليل مقامنه كچمشدر . فقط بوحديثدن يالكز بشنجى سنه‌سى دكل ، بلكه دها اولجه فرض ايدلمش اولديغنى‌ده آكلامق ممكنـدر . برده محمد بن اسحق ، سائر ارباب سير وحديث ، ضمام بن ثعلبه‌نك نزد رسالته « عام‌الوفود » ده يعنى اسلاميت قوت بوله‌رق هر طرفدن هيئتلر ارسال اولنديغى زمانلرده ، بناءً عليه طوقوزنجى سنه‌سى كلمش اولديغنى روايت ايدييورلر . بوحالده ضمام بن ثعلبه حديثيله حجك بشنجى سنه‌سى فرض ايدلمش اولديغنه قانع اولمق ايچون يول قاپانيوردىمكدر .

بعضلرى‌ده حجك آلتنجى سنه‌سى حديبيه سفرى اثناسنده نازل اولان « واتموا الحج والعمرة لله » آيت كريمه سيله فرض ايدلمش اولديغنه قائل اوليورلر .

بوجهتى بالخاصه شافعيلر التزام ايدييورلر . هله بعض قراجه « اتمواه‌يرنده « اتموا » قرائتى بونلره زياده‌سيله ياردم ايدييوردىمكدر . فقط بوقرائتك شاذ ، بناءً عليه غيرمعتبر بولنمسى ، هله يدنجى سنه‌سى عليه‌الصلاة والسلام افندمزك ، اصحابنك حج ايچون دكل ، بلكه عمره ايچون احرام ايتمش اولمارى ، هله سابقاً بوآيتك سبب نزولى حقنده سويلنان سوزلر... شافعيلركى « اتموا » امرجليلياندن ابتداى وجوب وفرضيتى آكلا قدن زياده، عباره ولغتك ياردميله بعدالشروع وجوب اتمام معناسنى آكلامه‌نك دها ملايم اولديغنى بيلديرييور . حنفيلرده بوجهتى التزام ايتمشلردر . ايشته شوملاحظه‌يه كوره حجك آلتنجى سنه‌سى دخى فرض ايديلمامش ديمكدر .

بعضلرى يدنجى سنه‌سى ، بعضلرى سكزنجى سنه‌سى فرض ايديلمش اولديغنه ذاهب اولمشلر ايسه‌ده هيچ برينك معقول بردليلنه تصادف ايديله‌مامشدر . شو حالده طوقوزنجى واونونجى سنه‌لرقاليور ديمكدر . فى‌الواقع مشهور ارباب تفسير و سيرك سوزلرينه كوره طوقوزنجى سنه‌نك نهايتلرينه طوغرى « ولله على‌الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلاً و من كفر فان‌الله غنى عن‌العالمين » آيت كريمه‌سى نازل اولمشدر ، كه بونك وجوب حجه دلالتى پك ظاهردر . حتى امام احمد بن حنبل حضرتلرينك حضرت ابو هريره‌يه متصل اوله‌رق روايت ايتديكنه كوره : — بوايت كريمه نازل اوله‌رق — حج فرض اولنجه فخر كائنات افندمز عمومه خطاباً : « ياايهاالناس قد فرض عليكم الحج فحجوا . . . . الخ » ديه باشلايه‌رق بر خطابه ايراد بويورمشلردر . ايشته بو بابده پك صريح اولان شو دليللره باقيله‌جق اولور ايسه حجك طوقوزنجى سنه‌سى نهايتلرينه طوغرى فرض ايديلمش اولديغى تحقق ايدر .

بناءً عليه بو تاريخه قدر اجرا ايديان هيچ برحجك اسقاط فرضى ايچون اجرا ايديلمه‌ب بلكه اسلاميتجه خلافنه بردليل قائم اولمديغندن شريعت خليليه‌ده اولان مشروعيت قديمه‌سى اوزره ادا قلنمش اولديغى سويلنه بيلير . ذاتاً مذهب حنفيده شرايع سالفه‌دن برحكمك خلافنه دليل وارد اولمدقجه اسلاميتجه معتبر اولديغى معلومدر . شو قدر وارکه شرايع سالفه‌نك بر چوق حكملرى تحريفاته معروض قالديغندن معتبر اولمسى ايچون نص الهى ويا خود حديث نبويده بلاانكار ذكر وقصه ايديلمش بولنمسى شرطدر .

بوحالده نتيجه اوله‌رق طوقوزنجى سنه‌سى حجنك اسقاط فرض ايچون قلنمامش اولديغى ميدانه چيقيور ديمكدر .

* * *

هجرت سنيه‌نك اونونجى سنه‌سى ذى‌القعده آيى حلول ايدنجه عليه‌الصلاة والسلام افندمز حضرتلرى بوسنه ايفاى فريضهٔ حج ايتمك اوزره مكه‌يه كيديله‌جكنى ، بناءً عليه حج ايله مكلف اولانلرك تداركات سفريه‌ده بولنملرينى اعلان ايتديردى . آيك آخرلرينه طوغرى قرق بيك قدر كيمسه مدينهٔ منوره‌ده اجتماع ايتمشلردى .